

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

**МІЖДИСЦИПЛІНАРНА КУРСОВА РОБОТА
З ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНИХ
ДИСЦИПЛІН**

Методичні вказівки

Чернівці
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
2022

УДК 001.891:336]:378-052

М 580

Друкується за ухвалою Вченої ради
економічного факультету
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
(Протокол № 1 від 30.08.2022 року)

М 580 **Міждисциплінарна** курсова робота з професійно-орієнтованих дисциплін : метод. вказівки / укл. Н.Л. Марусяк, П.О. Нікіфоров, Н.А. Бак. Чернівці : Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. – 52 с.

Видання містить методичні вказівки до виконання міждисциплінарної курсової роботи з професійно-орієнтованих дисциплін для студентів спеціальності “Фінанси, банківська справа та страхування”, які навчаються за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти (четвертий рік підготовки – повна форма навчання, другий рік підготовки – скорочена форма навчання) – загальні рекомендації методичного характеру, зразок оформлення титульної сторінки, списку використаних джерел, а також орієнтовну тематику курсових робіт, критерії їх оцінки.

Для студентів усіх форм навчання.

УДК 001.891:336]:378-052

© Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича, 2022

ЗМІСТ

1. ОПИС КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	4
1.1. Мета і завдання виконання курсової роботи	4
1.2. Місце дисципліни у структурі навчальної програми.....	4
1.3. Перелік результатів, які планується отримати	5
2. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ТА ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	8
3. ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВНИХ ЕТАПІВ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	10
3.1. Вибір теми.....	10
3.2. Вивчення теоретичних та інформаційних джерел, складання плану роботи.....	11
3.3. Збір, обробка й аналіз практичної інформації	17
3.4. Написання й оформлення роботи	20
3.4.1. Загальні вимоги	20
3.4.2. Вимоги до нумерування	22
3.4.3. Правила подання ілюстративного матеріалу	23
3.4.4. Правила подання формул.....	26
3.4.5. Правила цитування та посилання на використані джерела	27
3.4.6. Оформлення списку використаних джерел.....	28
3.4.7. Правила оформлення додатків.....	28
4. Підготовка до захисту та захист курсової роботи.....	29
Додаток А. Рекомендована тематика курсових робіт	31
Додаток Б. Зразок титульної сторінки.....	42
Додаток В. Приклади оформлення списку використаних джерел.....	43
Додаток Г. Критерії оцінювання курсової роботи за 100-бальною системою	47

1. ОПИС КУРСОВОЇ РОБОТИ

1.1. Мета і завдання виконання курсової роботи

Метою написання курсової роботи є систематизація, закріплення та розширення теоретичних і практичних знань з професійно зорієнтованих дисциплін в рамках підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Виконання курсової роботи передбачає такі завдання:

- вивчити певний обсяг літератури за темою дослідження, в тому числі і зарубіжний досвід, зафіксувати отриману інформацію з елементами наукової дискусії;
- проаналізувати та систематизувати конкретні практичні матеріали, виявити проблеми та використати наукові положення для їх розв'язання, обґрунтувати заходи, сформулювати висновки та пропозиції.

Міждисциплінарна курсова робота повинна виявити ступінь підготовки засвоєння теоретичних знань і практичної підготовки студентів і дає їм можливість більш ґрунтовно підготуватися до виконання випускної роботи.

1.2. Місце дисципліни у структурі навчальної програми

Курсова робота з професійно-орієнтованих дисциплін передбачена навчальним планом освітньої програми «Фінанси, банківська справа та страхування» на четвертому році навчання, її виконання та захист є невід'ємним елементом процесу підготовки фахівців освітнього рівня «бакалавр», зокрема для її написання студенти повинні в повному обсязі засвоїти й оволодіти компетенціями, що формуються при вивченні таких предметів: «Фінансовий аналіз», «Фінанси підприємства», «Фінансовий ринок», «Інвестування», «Банківські операції і технології», «Адміністрування податків», «Податкова система», «Страхування», «Бюджетна система», «Соціальне страхування».

Для успішного виконання курсової роботи здобувач повинен мати попередню підготовку за загальними економічними, економіко-математичними та професійними курсами, початкові навички проведення наукового дослідження, аналізу та подання інформації, наукової дискусії.

1.3. Перелік результатів, які планується отримати

Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» виконання курсової роботи сприяє формуванню загальних та спеціальних компетентностей і відповідних програмних результатів навчання.

Зокрема, серед загальних компетентностей можна виділити:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність планувати та управляти часом;
- навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;
- здатність проведення досліджень на відповідному рівні;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність бути критичним і самокритичним;
- здатність працювати автономно.

Під час виконання курсової роботи з професійно-орієнтованих дисциплін здобувачі набувають такі спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища;
- розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури;
- здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування);
- здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку;
- здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування;

- здатність складати та аналізувати фінансову звітність;
- здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку;
- здатність до формування та вдосконалення сприятливого середовища для функціонування та розвитку суб'єктів малого підприємництва;
- здатність забезпечити доступ усіх економічних суб'єктів до якісних фінансових послуг з використанням сучасних технологій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

У результаті успішного захисту курсової роботи забезпечуються такі програмні результати навчання:

- знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем;
- знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем;
- визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури;
- знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування;
- володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування);
- розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування;
- застосовувати спеціалізовані інформаційні системи, сучасні фінансові технології та програмні продукти;
- формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію;

- ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем;
- використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності;
- володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів;
- вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів;
- застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань і змістовно інтерпретувати отримані результати;
- визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку;
- демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні;
- виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань;
- розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави;
- визначати досягнення та ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя;
- формувати та вдосконалювати механізм фінансового забезпечення для функціонування та розвитку суб'єктів малого підприємництва;
- застосовувати набуті теоретичні знання та практичні навички для забезпечення інклюзивності фінансових послуг через широке застосування технологій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

2. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ТА ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Міждисциплінарну курсову роботу студент повинен виконати індивідуально за затвердженою темою з дотриманням таких **вимог**:

- доведеність теоретичних положень з посиланням на першоджерела;

- використання реальної (достовірної) статистичної, фінансової, податкової звітності, отриманої з джерел, зазначених у списку використаних джерел, і належно проаналізованої;

- наявність обґрунтованих студентом пропозицій теоретичного та прикладного характеру за темою й об'єктом дослідження.

Міждисциплінарна курсова робота – це одна зі стадій науково-дослідної діяльності здобувача та майбутнього фахівця з фінансів, банківської справи та страхування. Її виконання є послідовним процесом, який містить такі *етапи*:

1. Вибір здобувачем теми дослідження та наукового керівника, ознайомлення з основними вимогами до написання та оформлення курсових робіт

Рекомендована тематика міждисциплінарних курсових робіт наведена в **додатку А**.

2. Опрацювання літературних та інших джерел, складання плану курсової роботи та його узгодження з науковим керівником.

3. Виконання завдань курсового дослідження згідно з робочим планом, що передбачає збір, систематизацію, обробку й аналіз теоретичного й практичного матеріалу.

4. Узагальнення результатів дослідження (написання та оформлення курсової роботи).

5. Подання на кафедру фінансів і кредиту готової роботи для її рецензування.

6. Отримання допуску до захисту курсової роботи.

7. Захист курсової роботи.

Кожному здобувачу призначається науковий керівник з числа викладачів кафедри.

Роль наукового керівника полягає у розвитку самостійності, творчого підходу до розв'язання комплексної наукової проблеми. Він не зобов'язаний давати здобувачу готові рішення, завдання керівника полягає у постановці проблем, критичному аналізі роботи здобувача, що стимулюють пошук нових методів дослідження та досягнення результатів у формі узагальнень, висновків, рекомендацій та пропозицій.

До обов'язків наукового керівника курсової роботи належить:

- допомога у визначенні напрямку дослідження;
- безпосередні та систематичні консультації студента з питань підбору літератури, складання плану роботи та визначення її структури, інших питань, пов'язаних з виконанням роботи;
- підготовка й надання рецензії на завершену курсову роботу;
- присутність на захисті курсових робіт студентів, науковим керівником яких він є.

Здобувач зобов'язаний:

- скласти й узгодити з науковим керівником план курсової роботи;
- у разі необхідності уточнити коло питань, які підлягають вивченню;
- систематично працювати над науковою літературою та іншими джерелами інформації;
- зібрати та проаналізувати дані статистичної, фінансової та іншої звітності для обґрунтування власних наукових рекомендацій;
- доповідати науковому керівнику про хід роботи й одержувати від нього необхідні консультації;
- своєчасно подати науковому керівнику на перевірку завершену роботу, в разі необхідності (при отриманні від наукового керівника зауважень і порад) - виправити й доповнити курсову роботу.

Власні дії, пов'язані з проведенням наукового дослідження, студент повинен узгоджувати з призначеним йому науковим керівником.

Здобувач несе відповідальність за:

- достовірність використаної в роботі інформації;
- відповідність джерелам зроблених у роботі посилань;
- самостійність виконання курсової роботи в цілому.

Обґрунтованість зроблених у роботі висновків і внесених пропозицій перевіряє та підтверджує науковий керівник.

3. ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВНИХ ЕТАПІВ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

3.1. Вибір теми курсової роботи

З вибору теми курсової роботи починається підготовка до її виконання. За своєю суттю цей етап є основою курсового дослідження студента. Крім того, від обраної теми, як правило, залежать напрямки подальшої наукової та професійної діяльності майбутнього фахівця. Тому до її вибору здобувачу необхідно підходити виважено, раціонально, з урахуванням усіх можливостей по збору теоретичного та, в разі необхідності, практичного матеріалу, наступного формування інформаційної бази курсової роботи, а також використання результатів курсового дослідження в майбутній професійній діяльності.

Право вибору теми надається студенту з тематики, затвердженої на засіданні кафедри. Тематика міждисциплінарних курсових робіт на початку кожного навчального року уточнюється з урахуванням змін, що відбулись у фінансово-економічній теорії та практиці господарювання.

Обираючи тему курсової роботи, необхідно врахувати такі критерії, як актуальність теми та її відповідність профілю навчання студента. При цьому студенту ліпше не переривати діалектику власних наукових досліджень у минулому (виконання реферативних та інших самостійних наукових завдань, підготовка виступів, публікація тез у наукових конференціях) і спрямувати свої зусилля на їх поглиблення та узагальнення.

Студент може запропонувати власну тему, якої немає в переліку рекомендованих тем курсової роботи. Але таку тему потрібно попередньо узгодити з науковим керівником.

Назва теми роботи повинна бути лаконічною та чіткою.

Увага!

Зміна теми курсового дослідження після її затвердження, а також дублювання теми іншими студентами не допускається.

3.2. Вивчення теоретичних та інформаційних джерел, складання плану роботи

Продуманість і цілеспрямованість підготовчої роботи – запорука успіху при проведенні наукового дослідження. Тому здобувач, обравши тему курсової роботи, повинен чітко розуміти її мету, послідовність етапів виконання роботи, а також уміло підібрати необхідні інформаційні джерела.

Перед складанням плану курсової роботи науковий керівник консультує студента з таких питань:

- визначення конкретних напрямків дослідження;
- обрання методики збору й обробки інформації, її джерел;
- рекомендування макетів таблиць для різних розділів роботи.

Виконання курсової роботи повинно ґрунтуватися на опрацюванні (вивченні та узагальненні) положень чинних законодавчо-нормативних актів, науково-монографічної та періодичної літератури, а також дослідженні фінансової інформації практичного характеру.

Теоретичні та інформаційні джерела для виконання завдань курсової роботи студент підбирає самостійно. Для підбору необхідної літератури доречно використати предметні та систематичні каталоги в бібліотеках, де, перш за все, визначити монографічні видання з проблеми за останні роки. Також значну допомогу при вивченні проблеми можуть надати періодичні видання, наприклад, журнали й тижневики. Найбільша кількість публікацій з питань фінансів є в журналах “Фінанси України”, “Світ фінансів”, “Економіка України”, а також у тижневиках “Бізнес”, “Україна BUSINESS”, “Дзеркало тижня” тощо. Огляди змісту економічних журналів і тижневиків друкують в останньому номері за кожен рік.

Написання першого розділу курсової роботи можливе після глибокого вивчення чинної законодавчо-нормативної бази та літературних джерел, що містять результати наукових досліджень і висвітлюють погляди вітчизняних і зарубіжних економістів за

темою курсової роботи (монографій, наукових збірників, матеріалів наукових і науково-практичних конференцій, публікацій у фахових журналах, періодичній пресі тощо). При цьому особливу увагу необхідно звернути на дискусійні, неоднозначні твердження вітчизняних і зарубіжних науковців, пропозиції практиків. Підсумком проблемно-теоретичної частини дослідження студента (першого його розділу) повинно стати визначення власного погляду на розглянуті питання. Його наявність суттєво підвищує цінність проведеного студентом дослідження й тому є обов'язковою.

Після вивчення літературних джерел студент самостійно складає та подає науковому керівнику план курсової роботи для його затвердження.

Увага!

При складанні плану курсової роботи треба взяти до уваги:

- план повинен розкривати суть обраної теми, напрямок досягнення мети дослідження, постановки та виконання окремих завдань у роботі;
- питання плану повинні бути чіткі та розкриті в логічній послідовності та взаємозв'язку.

Під час виконання завдань курсової роботи план може бути уточнений і відкоригований.

Порада

Підготуйте кілька (два-три) варіанти плану роботи. Після обговорення запропонованих варіантів з науковим керівником буде відібрано (або на їх основі - складено) найбільш з них.

План курсової роботи повинен відобразити її структуру, яка передбачає такі складові: вступ, основна частина, висновки, список використаних джерел, додатки. Загальний обсяг роботи складає 25-30 сторінок.

Вимоги до вступу курсової роботи:

- обсяг – 2-3 сторінки;

- послідовність розкриття інформації:

1. *Актуальність теми* курсової роботи та її місце в сучасних наукових дослідженнях з фінансової тематики.

2. *Мета і завдання* роботи, постановка та виконання яких сприяють досягненню мети.

- як правило, мета курсової роботи передбачає “обґрунтування заходів з розв’язання проблем...”, “удосконалення...”, “поліпшення...”; формулювати мету як “дослідження...” неправильно, оскільки такі слова відображають не мету роботи, а спосіб її досягнення;

- назви питань у плані відображають ті завдання, які студент повинен виконати під час наукового дослідження.

3. *Об’єкт і предмет* дослідження.

- об’єкт дослідження повинен відповідати обраній темі;

- об’єкт і предмет дослідження співвідносяться між собою як ціле із частковим: предмет перебуває в межах об’єкта, характеризуючи тему дослідження (наприклад, за об’єкт курсової роботи може бути обрана система фінансових відносин підприємства, в межах якої розглядається конкретний предмет – механізм формування та використання фінансових ресурсів підприємства).

4. *Методологічна база* дослідження:

- формується на основі положень світової та вітчизняної економічної думки, дослідженнях провідних науковців і практиків у сфері грошей, фінансів і кредиту, які вплинули на позиції автора курсової роботи, а також на чинній законодавчо-нормативній базі;

- передбачає *методи дослідження*, перелік яких може містити:

а) загальнонаукові методи: порівняння, аналіз, синтез, індукція та дедукція, розвиток від абстрактного до конкретного, історичне й логічне тощо;

б) специфічні методи економічного дослідження: в тому числі статистичні й економіко-математичні методи, методи фінансового аналізу.

5. *Інформаційна база дослідження:*

- містить джерела аналітичних даних і матеріали, які використані в процесі виконання поставлених у роботі завдань (наприклад, офіційна статистична звітність; установчі документи, фінансова звітність суб'єктів господарювання; дані соціологічних досліджень тощо).

6. Відомості про *структуру та обсяг* курсової роботи:

- містять інформацію про складові курсової роботи, а також загальний її обсяг, який вимірюється кількістю сторінок (без урахування сторінок, на яких розміщено список використаних джерел і додатки), і кількість ілюстративного матеріалу (таблиць і рисунків).

Вимоги до основної частини курсової роботи:

Основна частина роботи (18-24 сторінок) складається з трьох розділів, кожен з яких передбачає наявність, як мінімум, двох питань.

Увага!

- матеріал у розділах, а всередині розділів – по питаннях, потрібно рівномірно розподілити; рекомендований обсяг кожного розділу – 6-8 сторінок, питань – 3-5 сторінок;
- розділ не може складатися з одного питання;
- назви розділів не повинні повторювати назву теми роботи, а назви питань – назви розділів;
- кількість ілюстрацій (рисунків і таблиць) у розділах повинна бути оптимальною; великі за обсягом ілюстрації (які займають більше як одну сторінку) потрібно винести в додатки;
- останній абзац у кожному розділі – це стислий підсумок основних положень, розкритих у питаннях розділу;
- при використанні в роботі цитат або довільному викладі запозиченого матеріалу обов'язково необхідно зазначити джерело використаної інформації.

Перший розділ:

- має теоретичний характер (студент повинен навести основні теоретичні положення досліджуваної проблеми, розкрити їх суть);
- відображає здатність студента самостійно опрацьовувати літературні джерела за темою дослідження з наступним формулюванням висновків.

Порада

При написанні першого розділу курсової роботи:

- подавайте напрацьований матеріал за принципом поступового звуження діапазону досліджуваних питань так, щоб логічно виділити і постійно тримати в центрі уваги проблему, що є предметом аналізу у Вашій роботі;
- наведіть і охарактеризуйте моделі, формули, які Ви будете використовувати в наступних розділах роботи.
- викладайте матеріал своїми словами, не допускаючи дослівного переписування із літературних джерел, при цьому велике значення має точність трактування понять.

Другий розділ:

- має інформаційно-аналітичний характер (за допомогою вищенаведених методів на основі інформаційної бази курсової роботи, відповідно до встановлених завдань, студент повинен провести розрахунки, проаналізувати та оцінити фактичний стан предмету дослідження, виявити особливості й тенденції його розвитку);
- відображає вміння студента самостійно аналізувати фактологічний і цифровий матеріал, узагальнювати його, а також формулювати висновки й пропозиції;
- містить ілюстрації, які в компактному та зручному для прийняття вигляді характеризують досліджувані процеси.

Порада

При написанні другого розділу курсової роботи проаналізуйте вихідну числову інформацію за складом, структурою, в динаміці; якщо це доцільно й можливо, застосуйте методику факторного аналізу.

Увага!

- при підготовці другого розділу курсової роботи студент повинен використати фактологічний і цифровий матеріал за період, не менший, ніж три роки;
- не допускається дублювання (переписування) тексту статутних документів, аналітичних записок, звітів підприємств (установ, організацій);
- необхідно виявити вплив і оцінити ступінь впливу окремих факторів на досягнутий рівень розвитку об'єкта дослідження.

Третій розділ:

- має прикладний (інноваційно-рекомендаційний) характер (необхідно обґрунтувати напрямки розв'язання проблем, виявлених у ході курсового дослідження);
- містить пропозиції щодо альтернативних способів прийняття рішень, а також оцінку можливих результатів їх реалізації.

Увага!

- при підготовці третього розділу курсової роботи студенту необхідно самостійно обґрунтувати пропозиції за темою дослідження, а не використовувати запозичені з різних джерел рекомендації;
- рекомендації повинні бути не узагальненими, а конкретними, чітко сформульованими, такими, що впливають з матеріалів проведеного дослідження;
- наведення в курсовій роботі прикладів зарубіжного досвіду за темою дослідження не повинно мати описовий характер; студенту необхідно вказати на можливості його використання у вітчизняних реаліях розвитку економічних систем.

Вимоги до висновків курсової роботи:

У *висновках* (2-3 сторінки) необхідно сформулювати основні результати дослідження, пропозиції автора щодо конкретного об'єкта курсової роботи, визначаючи їх вагомість для поліпшення практики регулювання відповідних грошових і фінансових відносин.

Увага!

У висновках належить концентровано навести результати наукових пошуків студента в рамках виконання усіх завдань курсової роботи.

Вимоги до списку використаних у курсовій роботі джерел:

- його зміст свідчить про ступінь вивчення проблеми автором роботи;
- містить тільки ті джерела, які студент використовував під час виконання курсового дослідження, тобто ті, на які є посилання в роботі;
- налічує не менше 25-30 найменувань.

Вимоги до додатків курсової роботи:

- повинні доповнювати або ілюструвати зміст курсової роботи;
- обов'язково містять документи (фінансову та іншу звітність підприємств, установ, організацій), які студент використав як джерело числового матеріалу;
- містять таблиці, додаткові та допоміжні матеріали – графіки, схеми, щоб не перевантажувати основну частину роботи;
- посилання на додатки в основній частині роботи обов'язкові.

Порада

Сторінки курсової роботи, на яких розміщені додатки, до загального її обсягу не зараховують. Тому винесіть у додатки той матеріал, який, на Ваш погляд, допомагає повно та всебічно розкрити предмет дослідження, а також обґрунтувати Ваші висновки.

3.3. Збір, обробка й аналіз практичної інформації

Джерелами фактичного та числового матеріалу можуть бути: статистичні збірники, огляди та публікації в пресі, дані фінансової, оперативної, статистичної, бухгалтерської та податкової звітності, матеріали ревізій, перевірок, обстежень, економічного аналізу, виробничих нарад, інформація, розміщена

на офіційних веб-сторінках підприємств, установ і організацій. Практичні дані, зібрані студентом для написання курсової роботи, потрібно критично обробити, систематизувати в динаміці аналізованих явищ і в їхньому взаємозв'язку. Інформація практичного характеру повинна допомогти студентові виявити існуючі недоліки та стати обґрунтуванням для відповідних висновків.

Збір практичного матеріалу щодо досліджуваних фінансових явищ, без обробки якого може бути ускладнене написання другого і третього розділів курсової роботи, - досить трудомісткий процес. Щоб його результати були об'єктивними, необхідно врахувати основні вимоги, які висуваються до інформації: повнота, періодичність, порівнянність, достовірність.

Повнота означає, що потрібно повністю охопити явище або елементи досліджуваного процесу, розглянути всі сторони проблеми, зібрати дані за максимально можливий безперервний термін (мінімум, за три останні роки).

Періодичність досягається опрацюванням даних за однакові періоди часу - рік, квартал різних років, інші звітні періоди.

Порівнянність реалізується тоді, коли зібрані в процесі вибіркового спостереження факти взаємопов'язані між собою, мають спільну основу. Порівнювання фактів дасть змогу підсумувати їх і зробити загальні висновки, внести достовірні пропозиції. Цю вимогу необхідно особливо враховувати при виборі об'єкта для збору практичного матеріалу та інформації.

Достовірною вважається інформація, яка відображає справжні, правдиві параметри фінансово-економічних явищ. Щоб результати курсового дослідження були достовірними, не варто обирати для дослідження об'єкти, які функціонують у найліпших або найгірших умовах.

Після закінчення збору статистичного матеріалу необхідно його згрупувати та проаналізувати. Опрацювання різних джерел інформації, аналіз та оцінка отриманих даних – це основа для формулювання висновків і обґрунтування пропозицій студента за темою його курсового дослідження.

Зібрані практичні матеріали необхідно опрацювати за допомогою економіко-логічних та економіко-математичних

методів дослідження, а також подати у вигляді аналітичних таблиць, рисунків з наступною характеристикою результатів такого дослідження.

Увага!

До найбільш **типових недоліків** курсової роботи належать:

- механічне переписування основних положень законодавчо-нормативних документів, відсутність самостійного опрацювання конкретних матеріалів, фактів і даних, що стосуються теми дослідження;
- запозичення негативних прикладів тільки з літературних джерел без їх розкриття завдяки самостійному вивченню та аналізу діяльності відповідних підприємств, установ, організацій;
- недотримання наукової етики – використання чужої інтелектуальної власності без посилання на використане джерело (плагіат);
- відсутність наочної ілюстрації описаних процесів і явищ за допомогою таблиць і рисунків та відсутність узагальнень за ними;
- неглибокий аналіз числових матеріалів і недостатній зв'язок аналітичних даних з внесеними пропозиціями;
- внесення рекомендацій і пропозицій не за конкретним об'єктом дослідження.

Порада

Ви зможете уникнути вказаних недоліків, якщо:

- проілюструєте викладені положення законодавчо-нормативних актів реальними прикладами;
- вивчивши загальні показники діяльності економічних суб'єктів за певний період, виявите їхню динаміку, тенденції та перспективи.

Наявність помилок в арифметичних розрахунках при обробці зібраної інформації у курсовій роботі не допускається.

3.4. Написання й оформлення роботи

3.4.1. Загальні вимоги

Результати проведеного дослідження потрібно викласти в курсовій роботі з дотриманням таких вимог:

- змістовність і конкретність;
- системність і послідовність;
- виділення в тексті окремих абзаців;
- завершеність викладу кожної думки;
- уникнення тавтології (повторення слів);
- належне (стандартне) оформлення роботи.

Текст курсової роботи повинен бути набраний за допомогою комп'ютерної техніки (14 кегль, шрифт Times New Roman, міжрядковий інтервал – 1,5) без пропусків і скорочень слів. Загальна кількість рядків на сторінці - в межах 28-30.

За погодженням з кафедрою та науковим керівником курсова робота може бути рукописною, написана від руки чітким, розбірливим почерком, без скорочень слів.

Папір для написання роботи використовують лише білого кольору, стандартного формату А4 (210 x 297 мм). Текст пишуть тільки на одній сторінці аркуша та розмішують так, щоб залишилися поля: ліве – 30 мм, праве – 10 мм, верхнє та нижнє – по 20 мм.

Текст роботи чи окремі його фрагменти не виділяють курсивом або жирним шрифтом. Щільність тексту роботи повинна бути однаковою.

Міждисциплінарна курсова робота подається на кафедру фінансів і кредиту зшитю у палітурках. Можна використовувати спеціальні папки “курсова робота (проект)”, у яких комплект аркушів має отвори для самостійного зшивання.

Курсова робота має такі складові:

1. Титульна сторінка (сторінка 1; не нумерується) - входить до загального обсягу роботи (зразок оформлення титульної сторінки наведено в **додатку Б**).

2. Зміст (сторінка 2; не нумерується) - послідовно зазначаються всі частини курсової роботи; навпроти найменування кожної частини (вступ, розділ, питання тощо) праворуч указується номер сторінки, з якої вона починається.

3. Вступ (починається з третьої сторінки).
4. Основна частина – три розділи з питаннями.
5. Висновки.
6. Список використаних джерел.
7. Додатки (за їх наявності в курсовій роботі).

Кожну структурну частину курсової роботи починають з нового аркуша. Питання в межах розділу належить розміщати одне за одним, розмежовуючи їх подвійним міжрядковим інтервалом (2 x 1,5).

Назви структурних частин роботи (зміст, вступ, розділи, висновки, список використаних джерел) виконують прописними (великими) буквами по центру сторінки, без крапки в кінці речення; назви питань у кожному розділі – з відповідною нумерацією питань, з великої літери, малими буквами, з абзацу. Назву питання відокремлюють від назви розділу та від наступного тексту подвійним міжрядковим інтервалом (2 x 1,5).

Наприклад,

<p>РОЗДІЛ 1</p> <p>ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ САМОФІНАНСУВАННЯ</p> <p>ПІДПРИЄМСТВА</p> <p>1.1. Суть самофінансування та характеристика його видів</p> <p>У господарській практиці розрізняють поняття самоокупності та самофінансування витрат підприємств.</p>

3.4.2. Вимоги до нумерування:

а) сторінок роботи:

нумерацію всіх сторінок роботи здійснюють за допомогою арабських цифр (без знака №), які проставляють на аркуші зверху справа, без крапки в кінці. Титульний аркуш вважається першою сторінкою, але номер на ньому не проставляють. Сторінки списку використаних джерел і додатків не враховують до загального обсягу курсової роботи.

б) ілюстрацій:

таблиці та графічний матеріал мають окрему нумерацію в межах кожного розділу. Номер повинен складатися з номера розділу і - через крапку - порядкового номера таблиці, рисунка або формули. **Наприклад**, запис “Таблиця 1.2.” означає другу таблицю першого розділу.

Кожна ілюстрація (таблиця, рисунок) повинна мати посилання на джерело, на основі якого вона складена. Крім того, на всі таблиці курсової роботи повинні бути посилання в тексті. При цьому слово “таблиця” перший раз у тексті пишуть повністю, а другий і всі наступні – скорочено. **Наприклад**, “...наведено в табл. 2.1.”

Таблиці і рисунки, які винесені в додатки, мають окрему нумерацію в тій послідовності, в якій на них є посилання в тексті.

в) приміток:

Примітки до тексту і таблиць, в яких указують довідкові й пояснювальні дані, нумерують послідовно в межах однієї сторінки. Якщо наведена одна примітка, то її не нумерують, а після слова “Примітка” ставлять крапку, **наприклад**:

Примітка. . . . .

Якщо приміток більше ніж одна, то після слова “Примітки” ставлять двокрапку, **наприклад**:

Примітки: 1. . . . .

2. . . . .

г) формул:

переважно нумерують ті формули, на які є посилання в наступному тексті. Інші можна не нумерувати. Порядкові номери позначають арабськими цифрами в круглих дужках біля правого поля сторінки без крапок від формули до її номера, **наприклад:**

$$K_{\text{Зоз}} = \sum Z / \text{ПВ} \times 100\% \text{СП}, \quad (1.1.)$$

де $K_{\text{Зоз}}$ – коефіцієнт зносу основних засобів, грн.;

$\sum Z$ – сума зносу основних засобів, грн.;

ПВ – повна (первісна) вартість основних засобів, %.

3.4.3. Правила подання ілюстративного матеріалу

Наявність у курсовій роботі таблиць, а також рисунків дає змогу викласти матеріал більш доказово, полегшує його сприйняття.

Таблиці та рисунки, що є обов'язковою частиною роботи, можуть бути винесені в додатки, а також розташовані безпосередньо по тексті. Таблицю або рисунок розміщують у тексті одразу після першого посилання на них чи на наступній сторінці.

Назва кожної таблиці або рисунка повинна містити повну інформацію про наведені в них показники, тобто заголовки повинні відповідати змісту ілюстративного матеріалу та вказувати на об'єкт і період, до якого відносяться. За необхідності ілюстрації доповнюють пояснювальними даними.

Використання в курсовій роботі кольорового ілюстративного матеріалу, а також відсканованих таблиць і рисунків не допускається.

а) таблиці:

Цифровий матеріал, коли його багато або є необхідність у порівнянні певних показників, оформлюють у таблиці. Як правило, після таблиць робиться узагальнення про нове (виведене) знання, яке вводиться до тексту фразами: “Аналіз даних, наведених у таблиці, дає змогу зробити висновок про те, що..”, тощо. Часто такі таблиці сприяють виявленню та формулюванню певних закономірностей.

Звичайно таблиця складається з таких елементів: порядкового номера й тематичного заголовка, боковика, заголовків вертикальних граф (головки), горизонтальних рядків і вертикальних граф (основної частини, тобто прографки).

Напис “Таблиця” із зазначенням її номера розташовують у правому верхньому куті над заголовком таблиці.

Назву таблиці пишуть симетрично по центру над таблицею. Назва таблиці і слово “Таблиця” починають з великої літери. Заголовки граф таблиці повинні починатися з великих літер, підзаголовки – з маленьких. Таблицю, як правило, доцільно розміщати на одній сторінці. Перенос її на наступну сторінку при необхідності допускається, якщо в ній містяться взаємопов’язані характеристики об’єкта дослідження. При переносі таблиці у правому верхньому кутку аркуша потрібно писати “Продовження табл.” із зазначенням її номера.

Наприклад,

Таблиця 2.1.

Склад капіталу ТОВ «Тренд» за 2019–2021рр., тис. грн.

Показник	2019 р.	2020 р.	2021р.
1	2	3	4
Власний капітал	1228,2	1183,9	1283,2

- продовження на наступній сторінці:

Продовження табл. 2.1.

1	2	3	4
Довгострокові зобов’язання	930,5	1127,4	1130,1
Поточні зобов’язання	716,5	815,3	717,7

У таблиці належить обов’язково вказати одиниці виміру наведених показників.

У рядку таблиці, в якому відсутня цифрова інформація, необхідно поставити прочерк.

б) рисунки:

Ілюструють курсові роботи, виходячи з необхідності розкрити питання, за ретельно продуманим тематичним планом.

Кожен рисунок повинен відповідати тексту, а текст - рисунку.

Назви рисунків розміщують після їхніх номерів.

Підпис під рисунком звичайно має такі основні елементи:

- найменування, що позначається скороченим словом “Рис.”;
- порядковий номер рисунка, який вказують без знака номера арабськими цифрами;
- тематичний заголовок рисунка, що містить текст, який є стислою характеристикою зображеного.

Наприклад,

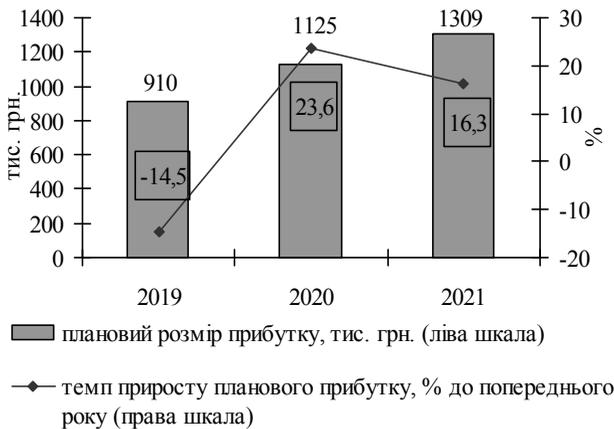

Рис. 2.3. Динаміка планового розміру прибутку ТОВ “Тренд” і темпів його приросту в 2019-2021 рр.

Основними видами рисунків у наукових роботах є схема, діаграма і графік.

Схема - це зображення, котре передає, зазвичай, за допомогою умовних позначень і без збереження масштабу основну ідею якогось процесу та показує взаємозв'язок їх головних елементів.

Діаграма – це один зі способів графічного зображення залежності між величинами. У діаграмах наочно відображають і аналізують масові дані. Відповідно до форми побудови розрізняють діаграми площинні, лінійні й об'ємні. У курсових роботах найбільшого розповсюдження набули лінійні діаграми, а з площинних - стовпчикові (стрічкові) та секторні.

Результати обробки числових даних можна подати у вигляді графіків. Графіки використовують як для аналізу, так і для підвищення наочності ілюстративного матеріалу.

Крім геометричного образу, графік містить низку допоміжних елементів:

- загальний заголовок графіка;
- словесне пояснення умовних знаків і сенсу окремих елементів графічного образу;
- осі координат, шкалу із масштабами і числові сітки;
- числові дані, що доповнюють або уточнюють величину нанесених на графік показників.

Осі координат графіка викреслюють суцільними лініями. На кінцях координатних осей стрілок не ставлять. На координатних осях указують умовні позначення та розмірності відкладених величин у прийнятих скороченнях. На графіку треба писати лише умовні літерні позначення, прийняті у тексті. Написи, що стосуються кривих і точок, залишають тільки у тих випадках, коли їх небагато і вони короткі. Багатослівні підписи замінюють цифрами, а розшифровку наводять у підрисунковому підпису.

Не варто оформляти посилання на рисунки як самостійні фрази, в яких лише повторюється те, що міститься у назві. У тому місці, де наводиться інформація, пов'язана з рисунком, і де треба вказати на неї, розміщують посилання у формі виразу в круглих дужках “(рис. 2.3.)” або зворот типу: “..як це видно з рис. 2.3.”, або “.. як це відображено на рис. 2.3.”.

3.4.4. Правила подання формул

Використовуючи формули необхідно дотримуватися певних техніко-орфографічних правил.

Довгі й громіздкі формули, котрі мають у складі знаки суми, добутку, диференціювання, інтегрування, розміщують на окремих рядках. Також це стосується і всіх нумерованих

формул. Для економії місця та більш коректного вигляду кілька коротких однотипних формул, відокремлених від тексту, можна подати в одному рядку, а не одну під одною. Невеликі й нескладні формули, що не мають самостійного значення, вписують у середині рядків тексту.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів необхідно подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони наведені у ній. Значення кожного символу й числового коефіцієнта записують з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова “де” без двокрапки (**приклад** – дивіться вище, на с. 20).

Необхідно знати й правила пунктуації в тексті з формулами. Загальним правилом є те, що формула входить до речення як його рівноправний елемент. Тому в кінці формул і в тексті перед ними розділові знаки ставлять відповідно до правил пунктуації. Двокрапку перед формулою ставлять лише у випадках, передбачених правилами пунктуації:

- а) у тексті перед формулою є узагальнююче слово;
- б) цього вимагає побудова тексту, що передує формулі.

Розділовими знаками між формулами, котрі наводяться одна за одною й не відокремлені текстом, можуть бути кома або крапка з комою безпосередньо за формулою до її номера.

3.4.5. Правила цитування та посилання на використані джерела

Усі наведені в курсовій роботі цитати та цифровий матеріал необхідно супроводжувати точними посиланнями на відповідні джерела.

Цитати, наведені дослівно, беруть у лапки. Якщо текст не наводять дослівно, а передають власними словами, обов'язково повинен бути збережений його зміст. Після закінчення цитати або цифрової інформації в квадратних дужках треба зазначити порядковий номер джерела у списку використаних джерел, далі через кому – сторінка джерела, де вміщена цитата. **Наприклад**, посилання [15, с. 19] означає, що цитату або цифрові дані взято з джерела, зазначеного у списку під номером 23, на сторінці 19. Якщо джерел кілька, то вони відокремлюються між собою крапкою з комою, наприклад [23, с. 9; 35, с. 8].

3.4.6. Оформлення списку використаних джерел

Бібліографія в курсовій роботі містить перелік літературних та інших джерел, використаних при проведенні дослідження.

Дані про автора (авторів) і назви використаних робіт подають мовою оригіналу (без перекладу українською мовою).

Список використаних джерел розташовують в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків. Бібліографічний опис формують згідно з ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» з поправками (код УКНД 01.140.40). Проміжки між знаками та елементами опису обов'язкові й використовуються для розрізнення знаків граматичної та приписаної пунктуації.

Приклади оформлення джерел наведено у **додатку В**.

2.4.7. Правила оформлення додатків

Додатки відокремлюють від усіх інших частин курсової роботи окремим аркушем, по центру якого прописними буквами пишуть “**ДОДАТКИ**”. За цією сторінкою послідовно, згідно з нумерацією, подаються додатки. Кожен додаток починають з нової сторінки.

Зверху справа необхідно зазначити малими літерами з першої великої слово “Додаток” і прописну (велику) літеру, що його позначає. Додатки можна позначати послідовно великими літерами української абетки, але не використовуючи літер І, Є, І, Ї, О, Ч, Ї (наприклад, Додаток А, Додаток Б і т.д.). Єдиний додаток позначається як “Додаток А”.

За необхідності текст кожного додатка можна поділити на окремі складові, які потрібно пронумерувати в межах кожного додатка. Наприклад, додаток В3.

Якщо додаток розміщений більше як на одній сторінці, на кожній з наступних треба на це вказати, зазначивши зверху справа, **наприклад**, “Продовження дод. А”.

Додатку дають заголовок, який пишуть малими літерами з першої прописної (великої). Його розташовують угорі сторінки, симетрично відносно тексту.

Наприклад,

Додаток Г

Узагальнення наукових підходів до трактування економічних категорій “капітал”

Додатки оформлюють як продовження курсової роботи на наступних її сторінках, при цьому сторінки не нумерують. Розташовують додатки в порядку появи посилань на них у тексті роботи.

4. ПІДГОТОВКА ДО ЗАХИСТУ ТА ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

У встановлені строки (за 10 днів до початку залікової сесії) студент зобов'язаний подати на кафедру фінансів і кредиту для реєстрації в журналі обліку курсових робіт готову наукову роботу, оформлену відповідно до методичних вимог і підписану автором на останній сторінці курсової роботи.

Науковий керівник курсової роботи дає письмовий відзив, у якому відзначає актуальність роботи, її теоретичний рівень і практичне значення, глибину розробки, правильність і обґрунтованість висновків. Відзив повинен містити характеристику розділів виконаної роботи, а також власний висновок про можливість допуску студента до захисту курсової роботи.

За наявності зауважень до курсової роботи студентові потрібно її доопрацювати.

Увага!

Курсова робота може бути не допущена до захисту, якщо:

- робота не відповідає плану в контексті змісту, повноти, обсягу, структури, використання фактичних і цифрових матеріалів, дотримання правил оформлення;
- у роботі виявлені текст або матеріали, повністю або частково запозичені з курсових робіт і літературних джерел інших авторів без відповідних посилань, тобто плагіат.

Курсова робота, яка не відповідає вимогам, повертається автору на доопрацювання, за результатами якого її потрібно знову подати на кафедру.

За неможливості доопрацювання курсової роботи в межах установленого строку кафедра фінансів і кредиту приймає рішення про недопущення курсової роботи до захисту в поточному навчальному році.

Захист курсових робіт відбувається відкрито (публічно). Під час захисту студентові необхідно мати з собою курсову роботу з позитивним відзивом і залікову книжку.

До захисту курсової роботи студент зобов'язаний підготувати коротку (до 3 хвилин) доповідь. У доповіді рекомендується коротко охарактеризувати актуальність обраної теми та об'єкту дослідження. Доцільно розкрити основний зміст роботи, приділивши увагу 2-3 вузловим питанням.

Після доповіді студент відповідає на запитання членів комісії.

Після захисту курсова робота комплексно оцінюється, тобто враховується якість курсової роботи, відзив наукового керівника, змістовність доповіді та відповідей на питання.

Критерії оцінювання курсової роботи за Болонською системою наведено в **додатку Г**.

Захищена курсова робота залишається на кафедрі.

Незахищена курсова робота повертається авторові.

Додаток А

РЕКОМЕНДОВАНА ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ

1. Діяльність банківських установ в Україні.
2. Роль банківського кредитування у розвитку вітчизняного підприємництва.
3. Функціонування Фонду гарантування вкладів фізичних осіб в Україні.
4. Депозитні операції українських банків.
5. Пасивні операції вітчизняних банківських установ.
6. Сучасний стан і особливості здійснення активних операцій українськими банками.
7. Розвиток споживчого кредитування в Україні.
8. Сучасний стан і проблеми розвитку лізингового кредитування українських банків.
9. Розвиток іпотечного кредитування в Україні.
10. Сучасний стан та перспективи розвитку факторингових операцій українських банків.
11. Фінансова безпека банківських установ.
12. Інвестиційна діяльність банківських установ.
13. Електронні послуги банків з використанням пластикових карток.
14. Розвиток безготівкових розрахунків в Україні.
15. Internet-технології у діяльності українських банків.
16. Фінансові відносини й організація фінансів підприємств.
17. Роль фінансів підприємства у підвищенні ефективності його функціонування.
18. Капітал підприємства, джерела його формування.
19. Статутний капітал як джерело формування капіталу підприємства.

20. Формування та використання статутного капіталу підприємства.
21. Власні фінансові ресурси підприємства та джерела їх формування.
22. Формування позикового капіталу підприємств у сучасних умовах.
23. Фінансові ресурси підприємства: джерела їх формування та напрямки використання.
24. Аналіз майна підприємства та джерел його формування.
25. Амортизаційні відрахування як джерело формування власних фінансових ресурсів підприємства.
26. Організація грошових розрахунків на підприємстві.
27. Функціонування фінансового механізму на підприємстві.
28. Фінансова діяльність підприємств в умовах ринку.
29. Вексельна форма розрахунків та її використання на підприємстві.
30. Організація безготівкових грошових розрахунків підприємств.
31. Аналіз грошових надходжень підприємств у сучасних умовах.
32. Грошові потоки підприємства та їх аналіз.
33. Дохід підприємства, його економічний зміст, шляхи збільшення.
34. Дохід від основної операційної діяльності, його значення для розвитку підприємства.
35. Види цін та їх роль у плануванні доходу від реалізації продукції.
36. Грошові надходження від фінансової та інвестиційної діяльності підприємства.

37. Основний капітал підприємства, його використання, джерела формування.
38. Основний капітал і шляхи підвищення ефективності його використання на підприємстві.
39. Капітальні вкладення, джерела їх фінансування та роль у відтворенні основних виробничих засобів на підприємстві.
40. Джерела формування основного капіталу підприємств у ринкових умовах.
41. Оборотний капітал підприємства: формування та використання.
42. Управління виробничими запасами підприємства.
43. Витрати як основна складова показника ефективності діяльності підприємства.
44. Кругообіг оборотного капіталу та шляхи його прискорення.
45. Фінансові аспекти створення, реструктуризації та ліквідації підприємства.
46. Кредитування підприємства в ринкових умовах.
47. Банківські кредити та їх роль у формуванні капіталу підприємства.
48. Товарний кредит, умови його отримання підприємствами та погашення.
49. Роль прибутку у фінансово-господарській діяльності підприємства.
50. Планування прибутку підприємства.
51. Розподіл і використання прибутку на підприємстві.
52. Факторний аналіз прибутку на підприємстві.
53. Собівартість продукції та її вплив на прибуток підприємства.

54. Формування чистого прибутку на підприємстві та його використання.
55. Дивідендна політика на підприємстві.
56. Рентабельність і шляхи її підвищення на підприємстві.
57. Планування рентабельності на підприємстві.
58. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів підприємства.
59. Оцінка фінансового стану підприємства.
60. Фінансовий стан підприємства, шляхи його поліпшення.
61. Фінансовий стан підприємства, його прогнозування.
62. Платоспроможність і ліквідність підприємства.
63. Оцінка фінансових результатів діяльності підприємства.
64. Фінансова стійкість підприємства та її оцінка.
65. Оцінка ділової активності та ефективності діяльності підприємства.
66. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства.
67. Фінансове планування на підприємствах.
68. Оперативне фінансове планування надходження коштів і здійснення платежів.
69. Фінансова санація на підприємстві та джерела її проведення.
70. Фінансова санація підприємств, її економічний зміст і порядок проведення.
71. Оцінка ймовірності банкрутства підприємства.
72. Банкрутство підприємства, причини та наслідки.
73. Фінансові джерела санації підприємств.
74. Оцінка фінансово-економічної безпеки підприємства
75. Аналіз майнового стану підприємства
76. Аналіз платоспроможності підприємства в умовах нестабільного ринкового середовища.

77. Аналіз ліквідності підприємства в умовах фінансово-економічної нестабільності.
78. Взаємодія малого бізнесу, зокрема стартапів і бізнес-стартерів і фінансово-кредитного сектору: фінансові технології, продукти, сервіс і культура.
79. Традиційні джерела фінансування бізнесу: власний капітал, «ЗД – фінансова підтримка», позики банківських та небанківських фінансово-кредитних установ, залучення коштів від емісії цінних паперів.
80. Залучення ресурсів шляхом використання різних форм фінансової кооперації: венчурне фінансування, лізинг, субпідряд, франчайзинг, підтримка «бізнес-янголів».
81. Альтернативні (сучасні) джерела фінансування бізнесу: краудфандинг, гранти, фандрейзинг, краудінвестинг, краудлейтинг, краудсорсинг.
82. Залучення ресурсів шляхом використання різних форм державної та міжнародної фінансової підтримки малого бізнесу: програми мікрокредитування, фонди підтримки стартапів тощо.
83. Інвестиційна діяльність малих підприємств і стартапів. Оцінка ефективності залучення фінансових ресурсів.
84. Сучасний стан системи податкового адміністрування в Україні та проблеми його розвитку.
85. Створення екосистеми як сучасного напряму адміністрування податків в Україні.
86. Цифрове оподаткування: поняття, можливості та загрози.
87. Податкова служба України: генезис розвитку та перспективи функціонування.
88. Сучасні тенденції організації роботи податкових органів з платниками податків.

89. Особливості податкової системи як об'єкта податкового адміністрування.
90. Поняття податкової політики та методи її здійснення.
91. Облікова політика податкових органів України: результати та шляхи підвищення ефективності.
92. Системи та форми податкового контролю в Україні.
93. Податкова заборгованість і сучасні методи боротьби в Україні.
94. Особливості адміністрування непрямих податків в Україні та напрямки удосконалення.
95. Адміністрування прибуткового оподаткування в Україні.
96. Проблеми та вдосконалення адміністрування оподаткування доходів фізичних осіб.
97. Специфіка адміністрування рентних платежів.
98. Особливості вітчизняного адміністрування спрощеного оподаткування.
99. Адміністрування місцевих податків і зборів.
100. Сучасний контекст адміністрування оподаткування майна та напрямки його удосконалення.
101. Податковий потенціал території.
102. Податкові ризики та методи боротьби з ними.
103. Перспективи зменшення податкового навантаження в Україні.
104. Недержавні пенсійні фонди, особливості їх створення і діяльності в Україні.
105. Розміри і порядок виплати допомог при догляді за дитиною: види й особливості.
106. Державні соціальні стандарти та соціальні гарантії в Україні.
107. Види пенсій та особливості їх призначення в Україні.

108. ЄСВ: введення, розмір та особливості сплати окремими категоріями громадян.
109. Джерела формування коштів Фонду страхування на випадок безробіття та особливості їх використання.
110. Види безробіття та причин звільнення: вплив на розмір страхової виплати в Україні.
111. Економічна політика України у сфері соціального страхування.
112. Страховий стаж: особливості встановлення та вплив на розмір пенсійних виплат в Україні.
113. Державна служба зайнятості України, її функції та аналіз статистичних даних.
114. Залучені ресурси банку, оцінка ефективності їх формування та використання.
115. Кредитний портфель банку: суть, класифікація та порядок формування.
116. Суть, значення та загальна характеристика валютних операцій комерційного банку.
117. Роль та значення кредиту в соціально-економічному середовищі.
118. Безготівкові розрахунки: їх суть, значення, класифікація і принципи організації.
119. Нагромадження капіталу як економічна основа інвестицій.
120. Економічна суть інвестицій, її види та класифікація.
121. Реальне інвестування економіки України.
122. Капітальні інвестиції та джерела їх відтворення.
123. Етапи становлення ринку цінних паперів в Україні.
124. Інноваційна діяльність й перспективи її розвитку в Україні.

125. Джерела фінансування капітальних вкладень підприємств на сучасному етапі розвитку економіки.
126. Проблеми створення сприятливого інвестиційного клімату в Україні.
127. Становлення та проблеми розвитку інвестиційного ринку в Україні.
128. Розробка бізнес-плану інвестиційного проекту із залученням коштів іноземного інвестора (на конкретному прикладі).
129. Інвестиційна діяльність підприємницьких структур і оцінка її ефективності.
130. Види цінних паперів, їх класифікація й особливості.
131. Первинний і вторинний ринок цінних паперів, їх ознаки та характерні особливості.
132. Фондова біржа як інститут ринку цінних паперів, її функції, особливості організації та діяльності.
133. Формування інвестиційних ресурсів і проблеми фінансування інвестиційних проектів.
134. Реальні інвестиції та методи фінансування реальних інвестиційних проектів.
135. Середньострокове та довгострокове кредитування інвестиційної діяльності підприємств в умовах формування ринку.
136. Особливості та проблеми інвестування в Україні у сучасних умовах (на матеріалах регіону, підприємства).
137. Джерела та методи фінансування інвестицій в умовах ринкової економіки (на матеріалах підприємства, регіону).
138. Шляхи та механізми вдосконалення інвестування в Україні.

139. Вплив амортизації на формування інвестиційної привабливості проектів.
140. Особливості та проблеми розвитку ринку цінних паперів в Україні.
141. Особливості використання похідних фінансових інструментів.
142. Роль інвестиційних компаній на фінансовому ринку.
143. Особливості фінансування бюджету міських ініціатив
144. Роль бюджетної системи України для соціально-економічного розвитку держави
145. Механізм реалізації та перспективи вдосконалення бюджетного процесу в Україні
146. Стан та напрями мінімізації бюджетного дефіциту України
147. Державне стимулювання малого підприємництва в Україні.
148. Накопичувальне пенсійне страхування, перспективи його розвитку в Україні.
149. Фінансове правління розвитком житлово-комунального господарства в контексті децентралізації влади в Україні.
150. Проблематика та прагматика фінансового планування на макрорівні.
151. Фінансовий контроль у забезпеченні ефективного управління державними фінансам.
152. Фінансування бюджетних установ в умовах обмеженості бюджетних ресурсів.
153. Фінансування видатків бюджету на соціальний захист і соціальне забезпечення населення.
154. Забезпечення фінансування освіти в Україні.

155. Особливості фінансування видатків на економіку в Україні.
156. Склад і порядок фінансування видатків на охорону здоров'я.
157. Бюджетне фінансування національної оборони.
158. Доходи страхових компаній.
159. Витрати страховика.
160. Формування прибутку страхових компаній.
161. Особливості формування капіталу страховика.
162. Платоспроможність страхової компанії.
163. Собівартість страхових послуг.
164. Фінансові ресурси страховика.
165. Формування технічних страхових резервів.
166. Формування математичних страхових резервів.
167. Фінансова стійкість страхових компаній.
168. Сегменти та суб'єкти фінансового ринку.
169. Інструменти фінансового ринку.
170. Діяльність банків як учасників фінансового ринку України.
171. Місце та роль кредитних спілок на фінансовому ринку.
172. Особливості розвитку фінансового ринку в Україні.
173. Цінні папери як вид фінансових інструментів в Україні.
174. Основні тенденції розвитку сучасних зарубіжних фінансових ринків.
175. Тенденції розвитку фінансового ринку України.
176. Розвиток фондових ринків країн Східної Європи.
177. Державне регулювання фінансового ринку, його значення.

178. Міжнародні стандарти регулювання фінансового ринку.
179. Правові основи розвитку інфраструктури фінансового ринку в Україні.
180. Походження, розвиток і сучасний стан банківської справи в Україні.
181. Діяльність сучасних банківських установ України.
182. Роль банківського кредитування у розвитку підприємництва в Україні.
183. Особливості управління активами і пасивами банку.
184. Оподаткування банків в Україні.
185. Система управління ліквідністю банків у сучасних умовах господарювання.
186. Регулювання, нагляд і контроль банківської діяльності.
187. Державне регулювання банківської справи в Україні: роль НБУ та його функції.
188. Фінансовий моніторинг банківської діяльності в сучасних умовах розвитку економіки.
189. Фінансова безпека банківської системи України.
190. Доходи та витрати вітчизняних банківських установ: суть, склад і напрямки вдосконалення.
191. Формування ресурсної бази банків в Україні: стан і напрямки розвитку.

Додаток Б

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича / 14 nm
Економічний факультет / 14 nm
Кафедра фінансів і кредиту / 14 nm

МІЖДИСЦИПЛІНАРНА КУРСОВА РОБОТА / 18 nm

на тему: **«ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ
КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА» / 18 nm**

Студента (ки) IV курсу 472 групи
спеціальності “фінанси, банківська справа
та страхування”
Пантелейчук О.В.
Керівник: к.е.н., доц. Саїнчук Н.В.

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Члени комісії: _____ проф. Нікіфоров П.О.
_____ доц. Марусяк Н. Л.
_____ доц. Харабара В. М..

м. Чернівці, 2022 рік / 12 nm

Приклади оформлення списку використаних джерел

1 автор без редактора

Марусяк Н.Л. Фінанси підприємства: навч. посібник. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2019. 132с.

1 автор з редактором

Пилипець П.А. Фінансова безпека підприємств в сучасному економічному середовищі: монографія / за ред. В.К. Фролова. Київ : Укрдрук, 2022. 120 с.

2-3 автори без редактора

Аранчій В. І., Чумак В. Д, Бражнік Л. В. Фінанси підприємств: навч. посіб. 2-ге видання, розшир. і допов. 2018. Полтава: РВ ПДАА. 350 с.

4 і більше авторів без редактора

Статистика: Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни/ Н.Б. Кушнір та інші К.: Центр учбової літератури, 2009. 208 с.

2 і більше авторів з редактором

Облік і аудит: навч. посібник / за ред. Т. М. Ковальчук. Вид. 2-ге пер, доп. Та перероб. Чернівці: Чернівець. Нац. Ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020 520 с.

Фінанси, банківська справа та страхування. Корпоративні фінанси та фінансове посередництво: підручник для бакалаврів / за ред. проф. П.О. Нікіфорова, доц. Н.А. Бак. Чернівці, 2019. 296 с.

Укладачі, упорядники

Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навч. посібник / укл. Н.Л. Марусяк. Чернівецький нац. ун-т, 2022. 180 с.

Автор і перекладач

Брігхем Є.В. Основи фінансового менеджменту / пер. з англ. В.В. Біленького та ін. Київ : Молодь, 1997. 998 с.

Колективний автор / без автора (збірники, матеріали конференцій)

Україна в цифрах. 2020: статистичний збірник / Державний комітет статистики України. Київ, 2021. 44 с.

Фінансові інструменти сталого розвитку економіки: матеріали ІV міжнародної науково-практичної конференції (12 травня 2022 р.). Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2022. 467 с.

Багатотомне видання

Фінансова думка України: монографія: у 3-х т. / П.І.Юхименко, С.В.Львовичкін, В.М.Федосов, С.І.Юрій; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. В.М.Федосова. К.: Кондор; Тернопіль: Економічна думка, 2010. Т.1. 350 с.

Частина видання Розділ книги

Нікіфоров П.О. Морально-етичний дискурс в економічних дослідженнях як об'єктивна вимога розвитку науки / Економічний та управлінський потенціал соціалізації економіки: монографія / за заг. ред. З.І.Галушки. Чернівці: Чернівец. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2020. 408 с. С.106-112.

Стаття в журналі, газеті

Kharabara V., Tretyakova O. Challenges and prospects of Ukraine's financial market development. WORLD SCIENCE. Vol.6. 2018. № 4(32). P.19-24.

Бак Н.А. Фінансова безпека територіальних громад в Україні: сутність, структурні складові, загрози. Світ фінансів. 2019. Вип. 1. С. 98-110.

Тези доповідей у матеріалах конференцій

Бак Н.А. До питання про повоєнні реалії державного кредиту в Україні. *Фінансові інструменти сталого розвитку економіки* : матеріали IV міжнародної науково-практичної конференції (12 травня 2022 р.). Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2022. С. 82-85 .

Марич М.Г. Фінансова стійкість банківської системи України. *Перспективи розвитку сучасної науки та освіти* : матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції м. Львів: Львівський науковий форум. 2021. С.9-11.

Електронні ресурси

Марусяк Н., Шупер А. Оцінка фінансового стану машинобудівного підприємства з метою підвищення ефективності його функціонування. *Економіка та суспільство*. 2021.№ 32. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/838>

Стратегія Національного банку України URL: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=64754192>.

Громадське радіо. Фінінклюзія: що це таке і чому це так важливо для всіх українок та українців? URL: <https://hromadske.radio/podcasts/rankova-hvylya/fininklyuziya-shcho-ce-take-ichomu-ce-vazhlyvo-dlya-vsikh-ukrayinok-ta-ukrayinciv>

Дисертації та автореферати

Семенюк В.О. Фінансова реструктуризація енергопостачальних корпорацій України як спосіб підвищення їх ефективності: дис. ... канд. екон. Наук. 28.04.17: Львів, 2017. 278 с.

Собкова Н.Д. Державний фінансовий контроль місцевих бюджетів в умовах трансформації бюджетних відносин: автореф. дис. ... канд. екон. наук. Львівський національний університет імені Івана Франка. Львів, 2016. 21с.

Закони та інші нормативні документи

Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96- ВР / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.

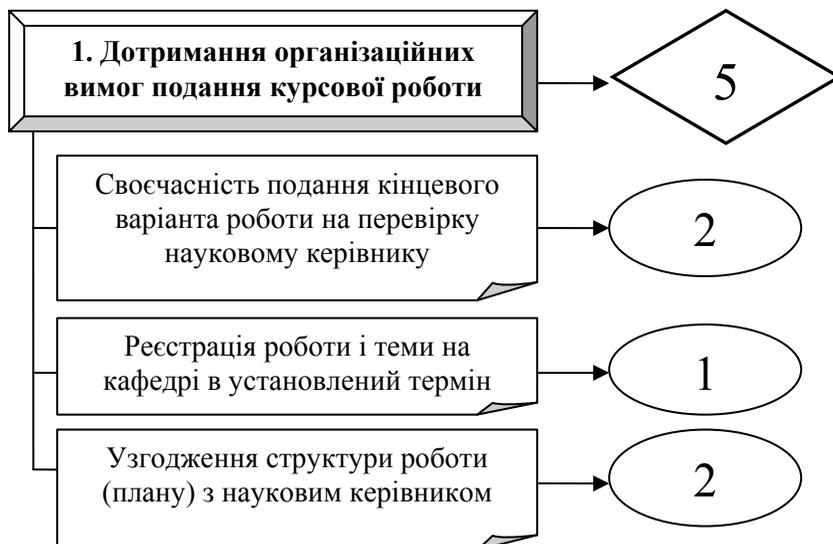
Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.10 р. № 275-VI / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

Додаток Г

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ
ЗА 100-БАЛЬНОЮ СИСТЕМОЮ**

№ п/п	Критерії оцінювання	Максимальний бал
1.	Дотримання організаційних вимог подання курсової роботи	5
2.	Правильність оформлення курсової роботи	10
3.	Змістовність курсової роботи	35
4.	Науково-практична значущість курсової роботи	25
5.	Захист курсової роботи	25
Разом		100

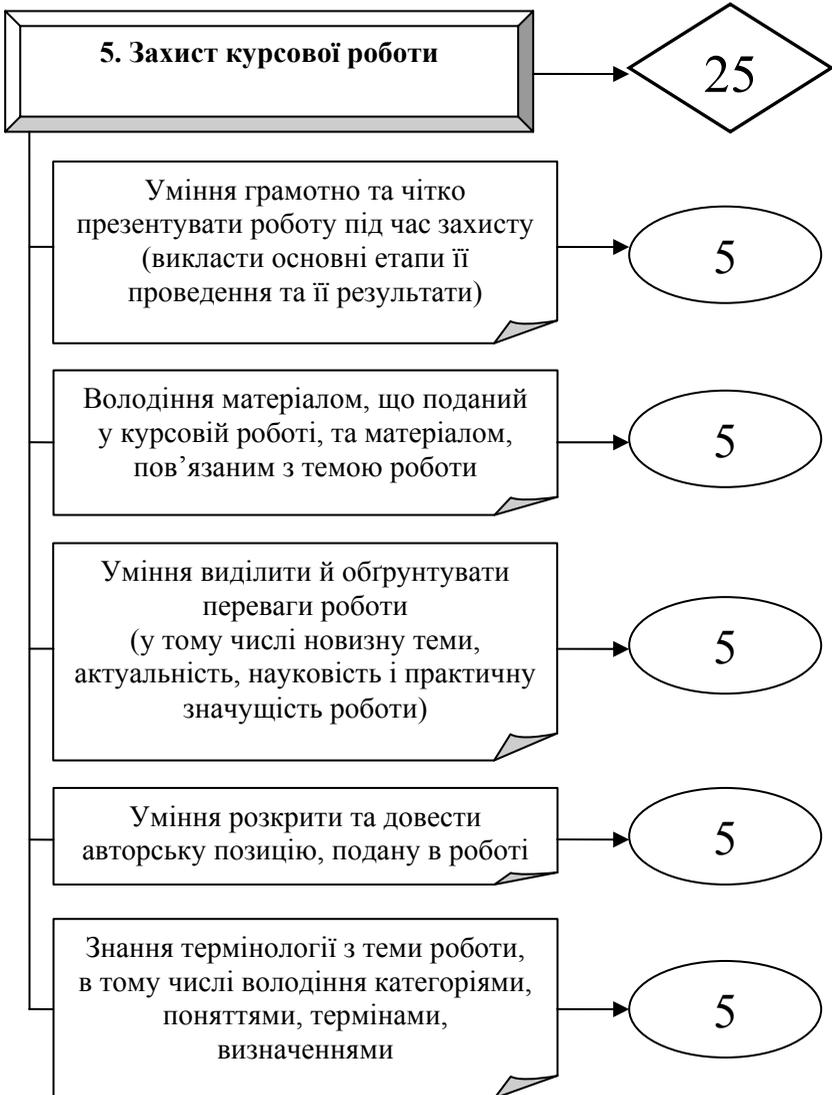
**Деталізація критеріїв оцінювання курсової роботи
за 100-балльною системою**

Навчально-методичне видання

**Міждисциплінарна курсова робота
з професійно-орієнтованих дисциплін**

Методичні вказівки

Укладачі : *Марусяк Наталія Леонідівна*
Нікіфоров Петро Опанасович
(відповідальний за випуск)
Бак Наталія Андріївна

Літературний редактор *Лукул О.В.*
Технічний редактор *Чорасва Г.К.*

Підписано до друку 21.09.2022. Формат 60x84/16.
Папір офсетний. Друк різнографічний. Умов.-друк. арк. 2,8.
Обл.-вид. арк. 3,0. Зам. Н-102.
Видавництво та друкарня Чернівецького національного університету.
58002, Чернівці, вул. Коцюбинського, 2.
e-mail: ruta@chnu.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 891 від 08.04.2002.